

**Wyrok z dnia 11 kwietnia 1997 r.
I PKN 79/97**

Odwołanie pracownika zatrudnionego na podstawie powołania w drodze konkursu na czas określony przed upływem oznaczonego terminu, nie stanowi nadużycia prawa (art. 8 KP) jeżeli pracodawca nie działał w złej wierze lub w celu szycany pracownika.

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 1997 r. sprawy z powództwa Janusza W. przeciwko Zakładowi Opieki Zdrowotnej w L. o przywrócenie do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu z dnia 28 listopada 1996 r. [...]

- 1) o d d a l i ł kasację,
- 2) zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 164 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powód Janusz W. wystąpił z powództwem przeciwko Zespołowi Opieki Zdrowotnej w L. o uznanie za bezskuteczne odwołania go ze stanowiska ordynatora Oddziału Chorób Wewnętrznych.

Pozwany Zespół Opieki Zdrowotnej wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lipnie wyrokiem z dnia 6 sierpnia 1996 r. oddalił powództwo i nie obciążył powoda kosztami postępowania w sprawie. Sąd ustalił, że powód Janusz W. po wygraniu konkursu został powołany przez dyrektora Zespołu Opieki w L. na stanowisko ordynatora Oddziału Chorób Wewnętrznych na czas określony od 7 listopada 1994 r. do 7 listopada 2000 r. Pełniący obowiązki dyrektora Zespołu Opieki Zdrowotnej Andrzej J. pismem z dnia 1 marca 1996 r. odwołał powoda ze stanowiska ordynatora z tym dniem, oświadczając w tym piśmie, że utrzymuje nadal z powodem stosunek pracy. Powód zarzucił, że w czasie odwołania był członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej oraz członkiem Okręgowej Izby Lekarskiej, do których pozwany nie zwrócił się o opinię, pomimo iż odwołał powoda ze stanowiska ordynatora bez wypowiedzenia stosunku pracy. Powołując się na przepis art. 70 § 1 KP Sąd uznał, że odwołanie stało się skuteczne w chwili doręczenia oświadczenia o odwołaniu w dniu 1 marca 1996 r. Roszczenie powoda dotyczy odwołania ze stanowiska, bowiem stosunek pracy został utrzymany, co nie jest równoznaczne z wypowiedzeniem zmieniającym. Pozwany nie mając zgody zarządu związków zawodowych na wypowiedzenie stosunku pracy, utrzymał z powodem stosunek pracy. Wojewoda Włocławski, jako organ założycielski powierzając obowiązki dyrektora nowej osobie nie ograniczył zakresu jej obowiązków. Dlatego, zdaniem Sądu Rejonowego,

pełniący obowiązki dyrektora miał uprawnienie do zarządzania i podejmowania decyzji w zakresie dotyczącym pracowników. Sąd stwierdził, że nie jest władny badać przyczyn odwołania ani rozstrzygać o bezskuteczności odwołania i ocenić, czy zostały naruszone zasady współżycia społecznego lub przysługujące pozwanemu prawo odwołania ze stanowiska zostało użyte w sposób sprzeczny ze społeczno-gospodarczym jego przeznaczeniem.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu po rozpoznaniu apelacji powoda, wyrokiem z dnia 28 listopada 1996 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w punkcie pierwszym o tyle, że zasądził od pozwanego Zakładu Opieki Zdrowotnej w L. na rzecz powoda Janusza W. kwotę 4.217 zł 55 gr i oddalił apelację w pozostałej części. W uzasadnieniu wyroku Sąd Wojewódzki stwierdził, że zarzut apelacji naruszenia art. 70 § 1 KP jest zasadny, ale w innym znaczeniu niż podnosi to powód. Poza tym podał, że powołanie powoda nastąpiło na podstawie art. 68 KP w związku z § 1 ust. 1 pkt 17 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie określenia stanowisk kierowniczych, na których zatrudnia się pracowników na podstawie powołania (Dz. U. Nr 45, poz. 268 ze zm.), który przewiduje nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania na stanowisku kierowniczym ordynatora oddziału szpitalnego. Odwołanie powoda nastąpiło z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia. Powód po odwołaniu pracuje na Oddziale Wewnętrznym Szpitala Rejonowego w L. na stanowisku asystenta.

Powołując się na przepis art. 70 § 1 KP Sąd Wojewódzki stwierdził, że pracownik zatrudniony na podstawie powołania może być w każdym czasie niezwłocznie lub w określonym terminie odwołany ze stanowiska. Dotyczy to również pracownika, który na podstawie przepisów szczególnych został powołany na czas określony. Odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę (art. 70 § 2 KP). Powołanie na czas określony nie stabilizuje zatrudnienia pracownika do upływu powołania, bo może być ono w każdej chwili przerwane w następstwie odwołania ze stanowiska. Powołanie na stanowisko na czas określony jest pozbawione analogii z umowami terminowymi.

Zdaniem Sądu Wojewódzkiego zaskarżone oświadczenie woli z dnia 1 marca 1996 r. narusza art. 70 § 1 i 2 KP, gdyż zawiera również wypowiedzenie powodowi warunków pracy i płacy ze skutkiem natychmiastowym, bez "odczekania" upływu okresu wypowiedzenia umowy o pracę, które rozpoczyna bieg z momentem doręczenia pracownikowi odwołania (art. 70 § 2 KP), o ile nie zaszły warunki z art. 70 § 3 KP. Wypowiedzenie warunków pracy i płacy pracownikowi zatrudnionemu na podstawie powołania jest niedopuszczalne, bowiem przepisy dotyczące stosunków pracy na podstawie powołania nie zawierają norm, dotyczących zmiany treści stosunku pracy. Instytucja wypowiedzenia warunków pracy i płacy nie jest dostosowana do stosunków pracy na podstawie powołania. Sąd Wojewódzki przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1979 r., I PRN 26/79 (OSPika 1980 z. 10 poz. 193), w którym przyjęto, iż obowiązujące przepisy nie przewidują "automatycznego" przekształcenia stosunku pracy, opartego na powołaniu na stosunek pracy oparty na umowie o pracę. W myśl uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1989 r., III PZP 41/89, (OSNCP 1990 z. 9 poz. 111) pracownikowi odwołanemu ze stanowiska przez uprawniony organ nie przysługuje roszczenie o ustalenie nieważności odwołania na podstawie art. 58 § 1 lub 2 KC w związku z art. 300 KP. Zakaz wypowiedzenia umowy lekarzowi pełniącemu funkcję z wyboru w organach izb lekarskich, w czasie jej pełnienia bez uzyskania zgody

właściwej izby lekarskiej (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. i izbach lekarskich, Dz. U. Nr 30, poz. 158) nie odnosi się do stosunków pracy nawiązanych na podstawie powołania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1993 r., I PZP 50/93 (OSNCP 1994 z. 5 poz. 107).

Zdaniem Sądu Wojewódzkiego powód nie może domagać się skutecznie przywrócenia do pracy na stanowisko ordynatora ani nie może żądać ustalenia w procesie przyczyn jego odwołania. Jednak jako przewodniczący Komisji Rewizyjnej NSZZ "Solidarność" przy pozwanym ZOZ w L. podlegał szczególnej ochronie. Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), pracodawca nie może bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z pracownikiem będącym członkiem zarządu lub komisji rewizyjnej zakładowej organizacji związkowej w czasie trwania mandatu oraz w okresie roku po jego wygaśnięciu. Pozwany nie miał zgody właściwego zarządu zakładowej organizacji związkowej na odwołanie równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę powodowi. Brak tej zgody stanowi naruszenie art. 32 ustawy o związkach zawodowych.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 16 marca 1994 r., I PRN 6/94 (OSNAPiUS 1994 nr 1 poz. 9) przyjął, że pracownikowi odwołanemu ze stanowiska w sposób równoznaczny z wypowiedzeniem umowy o pracę (art. 70 § 2 KP) z naruszeniem art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych przysługuje na podstawie odpowiednio stosowanego art 45 KP roszczenie o odszkodowanie. Jedynie wówczas, gdy odwołanie nastąpiło z przyczyn łączących się ze sprawowaniem funkcji związkowej, pracownikowi przysługuje roszczenie o uznanie odwołania za bezskuteczne lub o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach. Sąd Wojewódzki stwierdził, że z materiału dowodowego nie wynika, aby odwołanie powoda nastąpiło z przyczyn łączących się ze sprawowaniem funkcji związkowej. Wobec tego, że pozwany naruszył przepis art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, przeto powodowi przysługuje roszczenie tylko o odszkodowanie z art. 45 KP w wysokości wynagrodzenia za okres od 2 tygodni do 3 miesięcy, nie niższej jednak od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia (art. 47¹ KP). Odszkodowanie równe okresowi wypowiedzenia wynosi 4.217 zł 55 gr, przy uwzględnieniu zarobków powoda za 3 miesiące z okresu przed odwołaniem.

Sąd Wojewódzki uznał zarzut apelacji, że odwołania dokonała osoba nieuprawniona za chybiony, gdyż lekarzowi Andrzejowi J. Wojewoda W., jako organ założycielski, powierzył z dniem 13 lutego 1996 r. pełnienie obowiązków dyrektora ZOZ w L. i upoważnił tym samym do podejmowania decyzji w zakresie stosunku pracy, przysługujących kierownikowi zakładu pracy.

Od powyższego wyroku powód wniósł kasację, w której zarzucił naruszenie art. 70 § 1 KP na skutek zastosowania tego przepisu przez osobę nieuprawnioną oraz naruszenie art. 8 zdanie 1 KP z uwagi na odwołanie powoda, jako osoby powołanej w drodze konkursu z zamiarem zastąpienia go osobą wyznaczoną bez procedury konkursowej, co niweczy zasadę obsadzania stanowisk ordynatorskich w drodze konkursu. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu w Toruniu.

Rozpatrując kasację Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Wnoszący kasację, opartą na podstawie naruszenia prawa materialnego, obowiązany jest wskazać, że nastąpiło naruszenie konkretnie oznaczonego przepisu prawa materialnego. Formułując w kasacji zarzut naruszenia art. 70 § 1 KP przez zastosowanie tego przepisu przez osobę nieuprawnioną, powód nie wskazał jaki przepis prawa określający kompetencję kierownika zakładu pracy lub zakazujący podejmowanie czynności prawnych w zakresie stosunku pracy przez pełniącego obowiązki dyrektora ZOZ-u, został naruszony. Zdaniem Sądu Najwyższego czynności powierzenia obowiązków kierownika zakładu pracy dokonał właściwy organ administracji państwowej. Wojewoda, jako organ założycielski jest uprawniony z mocy art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 ze zm.) do powołania dyrektora zakładu opieki zdrowotnej, jak również w razie potrzeby powierzenia tymczasowo pełnienia obowiązków dyrektora określonej osobie do czasu powołania dyrektora zakładu opieki zdrowotnej we właściwym trybie postępowania, przewidzianym prawem. Osobie, której powierzono pełnienie obowiązków kierownika zakładu pracy, przysługują takie same uprawnienia, jak kierownikowi zakładu pracy do podejmowania decyzji w zakresie stosunku pracy z pracownikami. Kompetencje takie wynikały z art. 4 i art. 23 KP obowiązujących w czasie podjęcia decyzji odwołującej powoda z funkcji ordynatora oddziału szpitalnego. W tej sytuacji prawnej należy uznać, że odwołanie powoda z funkcji ordynatora oddziału dokonała osoba uprawniona. Trafnie zatem Sąd Wojewódzki uznał za chybiony zarzut powoda, że odwołania go ze stanowiska ordynatora dokonała osoba nieuprawniona. Osoba, której powierzono pełnienie obowiązków kierownika zakładu uzyskała tym samym upoważnienie do podejmowania decyzji dotyczących stosunku pracy w takim zakresie, w jakim przysługują kierownikowi zakładu pracy. W tym świetle okazuje się, że brak jest podstaw do uznania omawianego, nieskonkretyzowanego zarzutu skargi kasacyjnej o naruszeniu prawa materialnego na skutek podjęcia czynności prawnej odwołania powoda z funkcji ordynatora przez osobę nieuprawnioną

Nieuzasadniony jest także - zdaniem Sądu Najwyższego - drugi zarzut kasacji dotyczący naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 8 KP, skoro zaaprobował odwołanie powoda ze stanowiska ordynatorskiego, powołanego z konkursu na czas oznaczony. Zdaniem skarżącego odwołanie go ze stanowiska stanowi nadużycie prawa przez pracodawcę w sposób sprzeczny z art. 8 zdanie 1 KP, tj. ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Prawdłowo Sąd II instancji ocenił na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, że w regulacji prawnej stosunku pracy na podstawie powołania istnieje zasada, iż może on być rozwiązany w każdej chwili w wyniku odwołania, które przy tym nie jest poddane rygorom w zakresie uzasadnienia. Powołanie na stanowisko na czas określony nie stabilizuje zatrudnienia do upływu końcowego terminu powołania. W tej sytuacji nie ma podstaw do zastosowania art. 8 zdanie 1 KP, gdy pracodawca korzysta z przysługującego mu prawa w ramach reorganizacji stanowisk i wymiany kadr w zakładzie pracy. Społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa w stosunkach pracy odnosi się do realizacji organizacyjnej funkcji prawa, którą pracodawca może swobodnie spełniać, jeżeli jego działanie nie jest dokonywane w złej wierze, w celu szycany pracownika lub w sposób obiektywnie nieuzasadniony. Tylko w takich szczególnych wypadkach ochrona z art. 8 zdanie 1 KP może mieć wyjątkowe zastosowanie. W ocenie Sądu Najwyższego brak jest w całokształcie sprawy szczególnych okoliczności wyraźnego nadużycia prawa przez pracodawcę, które uza-

sadniałyby zastosowanie art. 8 zdanie 1 KP. Stosunek ten nie korzysta ze stabilizacji, co wyraźnie wynika z regulacji prawnej zawartej w art. 70 KP. Dotyczy to również pracownika, który na podstawie szczególnych przepisów został powołany w drodze konkursu na czas określony.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że skarga kasacyjna nie ma usprawiedliwionych podstaw. Dlatego na zasadzie art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====